

забезпечення академічної доброчесності (рішення НАЗЯВО від 29.10.2019 р.). Однак вважаємо, що їх варто адаптувати і для закладу загальної середньої освіти [5].

Отже, для високого рівня стану забезпеченості академічної доброчесності, в кожному закладі загальної середньої освіти, потрібно мати обґрунтовану, логічну, доцільну, адаптовану для конкретного закладу освіти систему дотримання академічної доброчесності, механізм упровадження й контролю за системою забезпечення академічної доброчесності, систему правоосвітньої та правовиховної роботи для забезпечення академічної доброчесності та механізм формування культури академічної доброчесності.

Список використаних джерел та літератури

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року в редакції від 16.11.2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/463-20#Text>.
3. Кодекс академічної доброчесності Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. URL: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/kodeks-ad-sajt.pdf>.
4. Статут комунального закладу «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №2 Полтавської міської ради Полтавської області». URL: <https://kzschoollpoltava2.wixsite.com/school2>.
5. Рекомендації для ЗВО щодо розробки й упровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності (рішення НАЗЯВО від 29.10.2019 р.) URL: <https://naqa.gov.ua/2019>.

УДК 94(44)(092)

Анжела Гавриш,
*здобувачка освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету історії та географії
спеціальності 032 «Історія та археологія»
(Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Год Н. В.)*

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ТА СВІТОГЛЯДУ ЛЮДОВІКА XIV

У статті висвітлюються умови виховання майбутнього короля Франції та чинники, які впливали на формування його світогляду. Вказується на необхідність дослідження цього аспекту, адже апогей існування абсолютної монархії припадає на період його правління. Формально розпочавши правління з 4-річного віку, важкий тягар королівського ремесла закономірно мав відбиток на цінностях, світогляді цієї історичної постаті.

Ключові слова: абсолютна монархія, королівська династія, Король-Сонце.

Особистість Людовіка XIV та її погляди не випадково викликають інтерес у багатьох поколінь істориків. Государ, правління якого стало апогеєм існування абсолютної монархії у Франції та прикладом для всієї Європи, аж до наших днів залишається незрозумілим. На відміну від багатьох попередників Людовіку XIV судилося досить рано зійти на престол. Він став королем у 1643 р. у віці 4-х з половиною років. Проте власне його правління почалося лише в 1661 р. після смерті першого міністра кардинала Мазаріні, який протягом усього дитинства і юності Людовіка продовжував керувати державою, незважаючи на те, що король з 13 років (1651 р.) вважався вже повнолітнім. У той самий час настільки важкий тягар королівського ремесла, що випав на дитину, не забарився відбитися на формуванні його особистості, характеру, світогляду.

У статті простежимо особливості умов виховання та розвитку майбутнього короля Франції, що вплинуло на формування його особистості та світогляду в подальшому.

Народження довгоочікуваного спадкоємця було значною подією в житті Людовіка XIII та Анни Австрійської, і природно, що увага до «богоданого» дофіна, народження якого очікували не один десяток років, була невсипущою. За традицією у Франції XVII ст. вихованням дитини до 7 років займалися жінки. Майбутній Король-Сонце був винятком із цього правила: з 1638 по 1646 рр. його виховання було довірено маркізі де Лансак, дочки маршала де Суврі. Можливо, не випадково дитина перейнялася великою любов'ю до матері, що, як зазначають, посилаючись на різні джерела, дослідники викликало невдоволення Людовіка XIII. У той же час протягом усього життя Людовік XIV зберігав теплі спогади про батька, і вони, як вважає Ф. Блюш, були тісно пов'язані зі спогадами про кардинала Мазаріні – хрещеного батька Короля-Сонця [1, с. 123].

З волі Людовіка XIII 21 квітня 1643 року у Сен-Жермені відбулася урочиста церемонія хрещення спадкоємця престолу. Спочатку передбачалося, що хрещеним батьком дофіна буде Папа Урбан VIII за прикладом самого Людовіка XIII, чиїм хрещеним був Папа Павло V [2, с. 83]. Але передчуття швидкої смерті та бажання охрестити сина ще за життя (а ця церемонія мала не лише важливе значення у релігійному плані, а й була свого роду процедурою обрання духовних родичів) змусило отця майбутнього Великого короля зупинити свій вибір на Мазаріні – наступнику на посаді першого міністра та учню кардинала Рішельє.

Смерть батька 14 травня 1643 р. різко змінила життя малолітнього Людовіка XIV. Незважаючи на те, що йому на той момент не було 5 років, на Людовіка тяжким тягарем лягла

необхідність виконувати представницькі функції, що відповідають титулу короля. Вже 18 травня він присутній на засіданні паризького парламенту, де його ім'ям скасовують заповіт Людовіка XIII, що обмежує права регентки – Анни Австрійської.

Залучений до політичного життя держави, Людовік XIV поки що не володів необхідною підготовкою – вона почнеться лише у 1646 р., коли після досягнення 7 років його вихованням займуться чоловіки – гувернер, наставник та вчителі [3, с. 202].

Загальне керівництво виховним процесом короля у березні 1646 р. було доручено Мазаріні, який став суперінтендантом виховання короля. На посаду гувернера з 8-х кандидатів був обраний маркіз Вільруа (у грудні 1646 р. йому був наданий титул герцога) – близький королеві-матері чоловік, який незабаром став маршалом Франції (жовтень 1646 р.). Одночасно з гувернером були призначені й інші люди, яким було довірено виховання Людовіка XIV: два заступники гувернера – пан дю Мон (помер у 1655 році, його посаду успадкував син) і де Сент-Етьєн (з 1648 р. його замінив пан де ла Бурлі); вихователь-наставник монарха – абат Ардуен де Бомон де Перефікс, єпископ Родезький (у 1649–1656 рр. його функції виконував абат Ла Мот Ле Вуайє) – та його заступник – абат де Бризасьє [4, с. 97]. Пізніше – у жовтні 1649 року в Людовіка XIV з'явився особистий духівник, обраний за традицією серед представників ордена єзуїтів – отець Шарль Полен.

Безпосередньо освітнім процесом короля відав Перефікс, у підпорядкуванні якого перебували вчителі короля: Жан Лебе (правопис), Лекаму рахунок), Антуан Уден (італійська та іспанська мови), Давір (малювання), Бернар (читання). Крім цього, Людовік XIV мав вчителів з військового мистецтва, історії, танців, стрільби, гри в м'яч і на лютні, етикету, латині і т.д. Причому його навчання не припинялося аж до смерті кардинала. Так, наприклад, записи його викладача італійської мови свідчать, що заняття були припинені лише у 1661 році, оскільки «Його Величність король став дорослим і тому що великий кардинал Мазаріні помер [5, с. 133].

Сам Людовік XIV, незважаючи на досить широкий обсяг здобутих знань, називав отриману ним освіту посередньою. Аналогічна думка розділялася багатьма його сучасниками, але цілком довіряти цьому твердженню не варто. Автори цих суджень, як правило, ґрунтувалися на власних словах короля, оскільки здебільшого їхні висловлювання залишаються недоведеними. Однак навіть приклади, що наводяться, не вказують на повну неосвіченість Людовіка XIV. Так Сен-Симон, заявляючи про «грубе невігластво короля у всіх областях», наводить, по суті, лише один приклад, пов'язаний із генеалогією. На протигагу цьому можна навести слова подяки за заслуги у справі виховання короля, сказані при призначенні

колишнього наставника Людовіка XIV абата Перефікса – паризьким архієпископом. Інші сфери «невігластва» підтвердження практично не знаходять, за винятком, мабуть, релігійних питань. Незважаючи на те, що король був дуже побожний, він визнавав, що ця сфера недостатньо добре йому відома. Справді, він не здобув гарної теологічної освіти, але йому це було і не потрібним. Він дворянин, король і, відповідно, отримав достатні для дворянина знання: військове мистецтво, рахунок і геометрія, стрільба, етикет, верхова їзда тощо. Крім того, основною його турботою залишалося управління державою, в чому, якщо спиратися на його «Мемуари», він зміг показати себе досить обізнаним [6–7]. Висловлювання сучасників про знання Людовіка досить суперечливі та залежать багато в чому від становища у суспільстві авторів таких думок. Важливу роль відіграли і особливості дитинства короля, який пройшов під опікою матері та кардинала Мазаріні, ненависть до якого в суспільстві, а особливо серед дворян була досить велика.

Виховання малолітнього короля дало привід для появи численних трактатів, зокрема спеціально замовлених на прохання Анни Австрійської чи Мазаріні. Безумовно, вони знаходили своє застосування – королева-мати та хрещений король подбали про це [5, с. 153]. Взагалі мати грала головну та визначальну роль у вихованні характеру Людовіка XIV. Він багато почерпнув від неї, у тому числі смаки, погляди, звички. Анна бажала бачити сина взірцем досконалості та чесноти. Тому вона перш за все зосередила свою увагу на тому, щоб розвинути в Людовіку стійкі моральні принципи, нав'язати йому повагу до норм релігії, етикету, ритуалів і всього того, що сучасники назвали «іспанською манірністю» [8–9]. У цьому плані показовий описаний абатом Шуазі випадок, коли Людовік за те, що відмовився надіти хрест з мощами, був за наказом королеви замкнений на 2 дні у своїх покоях Проте Ганна аж ніяк не прагнула виростити сина святошею – вона сама полюбляла розваги, а особливо – театр, прихильність до якого вона вселяла сина. Проте, нав'юване малолітньому Людовіку шанобливе ставлення до релігії, посилене самоідентифікацією себе як короля, безсумнівно, серйозно вплинули на дитячу психіку.

Отже, в умовах організації навчання, розширення кругозору, залучення з малолітнього віку до всіх обрядів, відбиток для участі в яких накладав титул короля, формувався світогляд Людовіка XIV та відбувалося становлення його особистості.

Список використаних джерел та літератури

1. Алексєєв Ю. Всесвітня історія : Навчальний посібник / Юрій Алексєєв, Андрій Вертегел, Олександр Казаков; За ред. Юрія Алексєєва. К.: Каравела, 2006. 239 с.

2. Голованов С. Всесвітня історія : Навчальний посібник / Сергій Голованов ; за ред. Ю. М. Алексєєва. К.: Каравела, 2005. 271 с.
3. Гутнова Е. В. Возникновение английского парламента: (Из истории английского общества и государства в средние века). М.: Изд-во Моск. ун-та, 1960. 580 с.
4. Ливанцев К. Е. История государства и права средних веков: Уч. пос. СПб.: Питер, 2003. 288 с.
5. Люблинская А. Р. Французский абсолютизм в первой трети XVII-ого века, Москва-Ленинград, 1965. 276 с.
6. Неусыхин А. И. Проблемы европейского феодализма: Избранные труды. М.: Наука, 1974. 537 с.
7. Садилов В.Н. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран: учебное пособие. Сост. В.Н.Садилов. 2-е изд.. М.: Изд. Проспект, Велби, 2008. 768 с.
8. Хачатурян Н. А. Сословная монархия во Франции (XII–XV). Москва 1976. 340 с.
9. Хеншелл Н. Миф абсолютизма: перемены и преемственность в развитии западноевропейской монархии раннего Нового времени / Пер. с англ. А. А. Паламарчук при участии Л. Л. Царук и Ю. А. Малахова. СПб.: Алетейя, 2003. 271 с.

УДК 373.5.015.31:37.091.27

Софія Зикова,
здобувачка освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти
факультету історії та географії
спеціальності 014.03 Середня освіта (історія)
(Науковий керівник: канд. істор. наук, доц. **Жалій Т. В.**)

ЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТНИХ ОЛІМПІАД ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ШКОЛЯРІВ

У статті висвітлюються особливості підготовки учнів 8–11 класів до участі в предметних олімпіадах із суспільствознавчих предметів: історії України, всесвітньої історії, основ правознавства. Розкриваються правові засади проведення учнівських олімпіад та їхнє значення для інтелектуального розвитку школярів.

***Ключові слова:** інтелектуальний розвиток школяра, предметна олімпіада, обдарована дитина.*

Система освіти, що ефективно розвивається, є одним з визначальних факторів успішного вирішення провідних завдань соціального, економічного та культурного перетворення нашого суспільства. Ключову роль у цій системі з неминучістю виконують